

Door de tijd heen

2p 14 In de loop van de tijd werd het kiesrecht in Nederland uitgebreid.

Hieronder staan vier eisen om te mogen stemmen:

- 1 als je bijvoorbeeld bepaalde examens had behaald
- 2 als je de Nederlandse taal kon spreken
- 3 als je een bepaald bedrag aan belastingen betaalde
- 4 als je een bepaalde leeftijd had

Hieronder staan vier jaartallen:

- a 1848
- b 1887
- c 1917
- d 1919

Tussen 1848 en 1919 werden de eisen waaraan kiezers moesten voldoen steeds aangepast. Neem het onderstaand schema over en vul het in.

→ Welke eis was beslissend of iemand kiesrecht kreeg? En in welk jaar werd deze eis ingevoerd? **Let op!** Eén eis en één jaar zijn al ingevuld. Er blijven één eis en één jaar over.

Doe het zo:

	eis (vul nummer in)	jaar (vul letter in)
algemeen kiesrecht	4	d
caoutchouc-artikel		
censuskiesrecht		

Het Interbellum (1918-1939)

Gebruik bron 6.

1p 15 De verklaring die de generaal geeft, staat bekend als de Dolkstootlegende. Volgens de generaal zijn 'anderen' schuldig aan de Duitse nederlaag.

→ Wie zijn volgens de generaal de 'anderen' die schuldig zijn aan de Duitse nederlaag?

Gebruik nogmaals bron 6.

2p 16 Stel: je doet onderzoek naar de nederlaag van het Duitse leger aan het eind van de Eerste Wereldoorlog en je vindt deze bron.

→ Geef een argument waaruit blijkt dat de bron **bruikbaar** is voor je onderzoek.

→ Geef ook een argument waaruit blijkt dat de inhoud van de bron **niet zo betrouwbaar** is voor je onderzoek.

Doe het zo:

De bron is bruikbaar, omdat ...

De inhoud van de bron is niet zo betrouwbaar, omdat ...

Gebruik bron 7.

- 1p 17 In de prent is een mening te herkennen over het Verdrag van Versailles. Welke mening is te herkennen in de prent?
- A De politieke leiders helpen Duitsland om de vredesvoorwaarden te accepteren.
 - B De politieke leiders leggen Duitsland zonder te onderhandelen zware vredesvoorwaarden op.
 - C Duitsland voelt zich schuldig over de oorlog en accepteert de zware vredesvoorwaarden.
 - D Duitsland wil doorvechten en accepteert daarom de vredesvoorwaarden niet.

Gebruik bron 8.

- 2p 18 In 1923 is er een duidelijk productieverval met de jaren daarvoor en erna.
- Geef één verklaring voor dit productieverval.
 - Noem daarna de naam van het Amerikaanse hulpprogramma waardoor de productie zich na 1923 kon herstellen.

Gebruik bron 9.

- 1p 19 De Republiek van Weimar bestond tussen 1919 en 1933. Op de montagefoto staan de verschillende mannen die na elkaar een regering hebben geleid.
- Welke conclusie over de Republiek van Weimar is juist?
- A De democratie was niet stabiel, omdat de Duitse keizer steeds nieuwe regeringen goedkeurde.
 - B De democratie was niet stabiel, omdat er veel verschillende regeringen zijn geweest.
 - C De democratie was stabiel, omdat de bevolking uit veel regeringsleiders kon kiezen.
 - D De democratie was stabiel, omdat de macht door veel verschillende personen werd gedeeld.

- 2p 20 Hieronder staan vijf uitspraken over economie:
- 1 De productie wordt vastgesteld door een plan van de regering.
 - 2 De regering bepaalt de prijs van een aantal belangrijke producten.
 - 3 Het aanbod van goederen wordt bepaald door de vraag van de consument.
 - 4 Het doel van productie is het maken van winst.
 - 5 Natuurlijke hulpbronnen, zoals olie, zijn in handen van privébedrijven.
- Welke **twee** uitspraken horen bij de economie van de Sovjet-Unie in de periode 1930-1940? Schrijf alleen de nummers op.

- 1p 21 De regering van Colijn probeerde de economische crisis in Nederland te bestrijden met een politiek van bezuinigingen. Zo werden de lonen van ambtenaren en de uitkeringen van werklozen verlaagd.
→ Onder welke naam staat deze politiek van de regering Colijn bekend?

Gebruik bron 10.

- 2p 22 De bron beschrijft een ontwikkeling in totalitaire staten. In Nederland zou die ontwikkeling in strijd zijn met een klassiek grondrecht.
→ Noem eerst de namen van **twee** totalitaire staten in de tijd dat de bron verscheen.
→ Geef daarna aan met welk Nederlands klassiek grondrecht de ontwikkeling in de bron zou botsen.

Doe het zo:

Twee namen van totalitaire staten zijn ... en ...

Het klassieke grondrecht is ...

- 2p 23 Hieronder staan vier omschrijvingen van nazi-organisaties in Duitsland:
- 1 een door Hitler opgerichte knokploeg om partijvergaderingen van de NSDAP te beschermen
 - 2 een jeugdorganisatie om meisjes voor te bereiden op hun taak in de maatschappij
 - 3 een organisatie die bekend staat als de geheime politie in nazi-Duitsland
 - 4 een organisatie die onder andere concentratie- en vernietigingskampen bewaakte

Vijf namen van nazi-organisaties in Duitsland:

- a Bund Deutscher Mädel
- b Gestapo
- c Hitlerjugend
- d SA
- e SS

→ Geef per omschrijving aan welke naam daarbij hoort. **Let op!** Er blijft één naam over.

Doe het zo:

Bij omschrijving 1 hoort ... (vul letter in).

(enzovoort tot en met omschrijving 4)

Gebruik bron 11.

- 2p 24 De nieuwe wetten hadden grote gevolgen voor het dagelijks leven van de jongen.
→ Welke nieuwe wetten worden bedoeld?
→ Noem ook een **gevolg** van deze wetten voor de jongen.

Doe het zo:

De nieuwe wetten die bedoeld worden, zijn ...

Een gevolg voor de jongen was ...

- 1p 25 In 1933 werd in Duitsland het concentratiekamp Dachau opgericht. Welke groepen werden in de periode **1933-1939** in het kamp gevangen gezet?
- A Duitse Joden en Nederlandse verzetsstrijders
 - B Duitse Joden en politieke tegenstanders van de nazi's
 - C Russische krijgsgevangenen en Nederlandse verzetsstrijders
 - D Russische krijgsgevangenen en politieke tegenstanders van de nazi's

De Tweede Wereldoorlog (1939-1945)

Gebruik bron 12.

- 1p 26 De Winterhulp past bij een kenmerk van het nationaal-socialisme. Welk kenmerk wordt bedoeld?
- A aanpassingspolitiek
 - B censuur
 - C discriminatie
 - D gelijkschakeling

Gebruik bron 13.

- 1p 27 De vrouw moest naar de gevangenis voor deze uitspraak. Tegenwoordig is dat ondenkbaar omdat de straf in strijd is met een grondrecht uit de Nederlandse grondwet.
→ Welk grondrecht wordt bedoeld?

Gebruik bron 14.

- 1p 28 Stel: je moet onderzoeken of Duitsland in 1941 een rechtsstaat of een totalitaire staat was. Je komt deze bron tegen.
→ Geef aan of Duitsland in 1941 een **rechtsstaat** of een **totalitaire staat** was. Verklaar je antwoord met behulp van de bron.

Doe het zo:

Duitsland was in 1941 een ... (kies uit: rechtsstaat / totalitaire staat), want de politie ... (geef verklaring met behulp van de bron).

Gebruik bron 15.

- 1p 29 Iemand beweert dat dit krantenbericht eigenlijk geen nieuwsbericht is, maar propaganda.
→ Geef één argument voor deze bewering.